

ПОЗИЦИЯ НА ВКБООН ОТНОСНО ВРЪЩАНЕ В СИРИЙСКАТА АРАБСКА РЕПУБЛИКА

Декември 2024 г.

1. Настоящата позиция отменя и заменя *Съображенията за международна закрила на ВКБООН по отношение на хората, бягащи от Сирийската арабска република, актуализация VI*.¹ от март 2021 г.

Предвид променливия характер на ситуацията, тези насоки ще бъдат актуализирани своевременно и при необходимост, в зависимост от бързо променящите се обстоятелства.

Доброволно завръщане

2. Сирия се намира на кръстопът - между мира и войната, стабилността и беззаконието, възстановяването или по-нататъшната разруха. Сега Сирия има изключителна възможност да се насочи към мир и народът ѝ да започне да се завръща у дома. В продължение на много години ВКБООН настоява да бъдат предприети повече усилия за създаването на благоприятна среда, благодарение на която бежанците и разселените лица да се завърнат у дома. Ето защо настоящата ситуация отваря нови възможности, от които трябва да могат да се възползват всички. Това означава премахване и/или преодоляване от Сирийските де факто власти на всички нови правни и административни трудности, както и осигуряване на сигурността; значителна хуманитарна помощ и ранна помощ за възстановяване, която да бъде предоставена от държавите донори на завръщащите се лица, на общностите, които ги приемат обратно, и като цяло на районите на действително и потенциално завръщане; и упълномощаване на ВКБООН и неговите партньори да наблюдават процеса на завръщане по граничните пунктове и на самите места, към които хората са избрали да се завърнат.
3. Всеки има право да се завърне в страната си на произход. ВКБООН има готовност да окаже подкрепа на сирийските бежанци, които решат доброволно да се завърнат, след като са напълно информирани за ситуацията в местата си на произход или в избрания от тях алтернативен район. С оглед многото предизвикателства, пред които е изправено населението на Сирия, в това число широкообхватната хуманитарна криза, продължаващите високи нива на вътрешно разселване, както и масовата разруха и щети по домовете и критичната инфраструктура, към настоящия момент ВКБООН не насърчава широкомащабно доброволно завръщане в Сирия.

¹ Върховен комисариат на ООН за бежанците (ВКБООН), *International Protection Considerations with Regard to people fleeing the Syrian Arab Republic, Update VI*, HCR/PC/SYR/2021/06, март 2021 г., www.refworld.org/policy/countrypos/unhcr/2021/en/123694.

Мораториум върху принудителното връщане

4. Към настоящия момент, Сирия продължава да е засегната от нападения и насилие в някои части от страната; от широкомащабно вътрешно разселване; от взривни военни остатъци, покрили много части на страната; от опустошена икономика и мащабна хуманитарна криза, като още преди последните събития над 16 милиона души се нуждаят от хуманитарна помощ. Същевременно, както бе отбелязано и по-горе, Сирия претърпява огромна разруха и щети на домове, критична инфраструктура и земеделски земи. Правото на собственост е силно засегнато, като през последното десетилетие са регистрирани широко разпространени нарушения на права свързани с жилищния фонд, земята и недвижимото имущество. Това води до сложни спорове по собствеността, чието разрешаване ще отнеме време. Предвид тези обстоятелства, ВКБООН продължава да призовава гържавите да не връщат *принудително* в която и да е част на Сирия нито сирийски граждани, нито лица с предишно обичайно местоживее в Сирия, включително палестинци, които са пребивавали преди това в Сирия.

Спиране на издаването на отрицателни решения на търсещи - международна закрила лица от Сирия

5. ВКБООН продължава да призовава всички гържави да позволят на бягащите от Сирия цивилни граждани достъп до своите територии, да гарантират правото им на убежище и да спазват принципа за забрана на връщането (non-refoulement).
6. Въпреки че рисковете, свързани с преследването от предишното правителство, вече не съществуват, други рискове могат да продължат или да се увеличат. С оглед на бързо променящата се ситуация в Сирия, ВКБООН в момента не е в състояние да предостави подробни насоки на лицата, вземащи решения за предоставяне на убежище, относно международната закрила на гражданите на Сирия. ВКБООН ще продължи да следи внимателно ситуацията, с цел да предостави по-подробни насоки, веднага щом обстоятелствата го позволят. С оглед на настоящата несигурност в Сирия, ВКБООН призовава гържавите, предоставящи убежище, да спрат издаването на отрицателни решения за молби за международна закрила от сирийски граждани или лица без гражданство, с предишно обичайно местоживее в Сирия. Преустановяването на издаването на отрицателни решения следва да остане в сила докато ситуацията в Сирия не се стабилизира и не бъде налична надеждна информация за сигурността и правата на човека, която да позволи пълна оценка на необходимостта от предоставяне на статут на бежанец на отделни лица.
7. ВКБООН не счита, че към настоящия момент са изпълнени изискванията за прекратяване на статута на бежанец на лица, с предоставена от международна закрила от Сирия.²

ВКБООН, декември 2024 г

² Върховен комисар на ООН за бежанците, *Насоки за международна закрила № 3: Прекратяване на статута на бежанец съгласно член 1В, параграфи 5 и 6 от Конвенцията за статута на бежанците от 1951 г. (Клаузи за "прекратени обстоятелства")*, HCR/GIP/03/03, 10 февруари 2003 г., www.refworld.org/policy/legalguidance/unhcr/2003/en/14489.